

**UCHWAŁA NR XXVIII/443/16  
RADY MIEJSKIEJ W NYSIE**

z dnia 22 grudnia 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nysa na lata  
2017 – 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i poz. 1579), w związku z art. 10 ust. 1 – 4 ustawy z dnia 26 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 i 437) Rada Miejska w Nysie uchwala, co następuje:

**§ 1.** Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nysa na lata 2017 – 2021, będący częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nysa.

**§ 2.** Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nysa na lata 2017 – 2021, zwany dalej Programem, reguluje prowadzenie na terenie Gminy Nysa działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii. Podstawą działań przedstawionych w Programie są założenia zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 i Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nysa.

**§ 3. 1.** Ustala się następujące cele Programu:

- 1) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, promocja zdrowego stylu życia, kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych i rozbudzenie wśród młodzieży od najmłodszych lat zainteresowania różnymi formami aktywności artystycznej, sportowej i naukowej, jako alternatywy wobec uzależnień, szczególnie narkotykowych;
- 2) minimalizowanie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, a także prowadzenie interwencji wobec osób zagrożonych uzależnieniami;
- 3) współdziałanie merytoryczne i wspieranie finansowe instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania gminne z zakresu przeciwdziałania narkomanii oraz rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii;
- 4) podniesienie w społeczności lokalnej wiedzy na temat szkodliwości i przyczyn narkomanii.

2. Program ma również charakter edukacyjno – terapeutyczny w odniesieniu do osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

**§ 4. Diagnoza w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Nysa przedstawia się następująco:**

1. Działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Nysa realizowane były na podstawie Uchwały Nr XII/201/11 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 27 października 2011 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nysa na lata 2012 – 2016. Działania wynikające z realizacji Programu finansowane były ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ujętych rokrocznie w budżecie Gminy i zapisanych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na dany rok.

2. Zestawienie środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Nysa na lata 2012 – 2016 przedstawia poniższe zestawienie:

| Rok  | Kwota przeznaczony na realizację GPPiRPA i GPPN | W tym kwota wyodrębniona na realizację GPPN | Kwota wykorzystana na realizację GPPN |
|------|-------------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------------|
| 2012 | 2.140.844,46 zł                                 | 48.800,00 zł                                | 15.000,00 zł                          |
| 2013 | 1.223.307,27 zł                                 | 15.000,00 zł                                | 12.788,92 zł                          |
| 2014 | 1.716.666,40 zł                                 | 20.000,00 zł                                | 19.980,00 zł                          |
| 2015 | 2.140.844,46 zł                                 | 40.000,00 zł                                | 27.040,00 zł                          |
| 2016 | 2.339.123,21 zł                                 | 20.000,00 zł                                | 17.250,00 zł                          |

*Źródło: opracowanie własne.*

3. Realizacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

1) w 2012 roku w celu realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii podjęto następujące działania:

- a) zlecono Specjalistycznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej „DORMED” w Nysie realizację poradnictwa dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy oraz prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej dla osób eksperymentujących, uzależnionych i używających narkotyków w sposób szkodliwy. Adresatami działań były osoby (dorośle, dzieci i młodzież) eksperymentujące, uzależnione oraz używające narkotyków w sposób szkodliwy i ich rodziny. Celem pracy z młodzieżą było: wyodrębnienie i diagnostyka osób, u których występowały już objawy uzależnienia oraz budowanie motywacji do podjęcia leczenia, wyłonienie osób eksperymentujących, poprzez pracę z nimi i ich rodzicami, w celu ustalenia przyczyn sięgania po substancje psychoaktywne i ich usuwanie. Zajęcia miały charakter psychoedukacyjny oraz motywacyjny oparty na technikach behawioralno – poznawczych. Celem zajęć było ponadto budowanie lepszej relacji z rodzicami, konfrontowanie rodziny ze skutkami i stratami związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również praca nad niwelowaniem deficytów różnych umiejętności życiowych, poprawieniem obrazu samego siebie. Program obejmował 10 bloków tematycznych. Zajęcia terapeutyczne prowadzone były przez wyspecjalizowany personel – 4 certyfikowanych specjalistów uzależnień. W zakresie poradnictwa podstawowym celem było zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów narkotykowych, poprzez działania interwencyjno – wspierające, informację, działania psychoedukacyjne oraz motywacyjne. Wszystkie zajęcia odbywały się w formie pracy indywidualnej: konsultacje diagnostyczne, poradnictwo psychologiczne, działania edukacyjne i motywacyjne. W roku 2012 zrealizowano 100 godz. konsultacji konsultacji diagnostycznych, poradnictwa psychologicznego i działań terapeutyczno - motywujących w ramach konsultacji indywidualnych. Ponadto zrealizowano 40 godzin zajęć indywidualnych i 48 godzin w ramach grupy terapeutycznej;

b) w ramach zadania pn. wspieranie programów, skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk marginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie realizował projekt pn. "Pedagog ulicy", którego celem było wdrażanie działań dla młodzieży zagrożonej zarówno uzależnieniami, jak i wykluczeniem społecznym oraz budowanie w młodych ludziach nowych pozytywnych schematów zachowań. W 2012 roku zrealizowano dwie 3 – miesięczne edycje projektu, opartego na pracy profilaktyczno – wychowawczej w środowisku otwartym, tzw. streetworkerów, w dzielnicach szczególnie dotkniętych patologiami i demoralizacją. W projekcie wzięło udział 10 uczestników, wymagających działań wspierająco – korekcyjnych. W pierwszej edycji od stycznia do czerwca 2012 roku, zrealizowano 43 spotkania, tj. 112 godzin pracy z młodzieżą. Niesformalizowany kontakt z pedagogami ulicy kształtował inny styl życia, aniżeli oferowały młodzieży ich środowiska. Projekt zakładał zbudowanie w młodych ludziach nowych schematów zachowań wskazanie im alternatywnych form spędzania wolnego czasu. W ramach projektu odbywały się zajęcia warsztatowo – edukacyjne. Młodzież brała udział w zajęciach sportowych (kilkoro z uczestników projektu wykazało predyspozycje do gry w piłkę nożną). Ponadto odbyły się wyjazdy rekreacyjne do Głucholaz, na mecz piłki nożnej do Wrocławia – jako nagroda za zaangażowanie w prace porządkowe na terenie szkoły. Ponadto uczestnicy projektu brali udział w zajęciach na nyskich fortach, gdzie zapoznali się z ich historią, jak również mogli rozładować ewentualne negatywne emocje korzystając z Parku Linowego w Złotym Stoku. Na zakończenie I-wszej edycji projektu młodzież wzięła udział w Turnieju Piłki Nożnej pn. "Z ulicy na boisko" (1 z uczestników otrzymał statuetkę najlepszego strzelca). Druga edycja realizowana było od połowy września do listopada 2012 roku. W okresie realizacji projektu odbyło się 19 spotkań, tj. 45 godzin. Młodzi ludzie uczestniczyli także w 3 godzinnym spotkaniu z terapeutą ds. uzależnień. Projekt realizowany był na sali gimnastycznej przy Gimnazjum Nr 2 w Nysie, w formie cotygodniowych zajęć sportowych. Uczestnicy projektu ponownie podjęli działania na rzecz środowiska lokalnego, porządkując tereny wokół boiska wielofunkcyjnego oraz poszukując sponsorów na wyremontowanie i doposażenie sali spotkań w Gimnazjum Nr 2. W projekcie zaplanowano również indywidualne spotkania z psychologiem, podczas których każde niepowodzenie i problem młodych ludzi był przeanalizowany i przedyskutowany. Jak wynika z obserwacji osób zaangażowanych w realizację projektu, podjęte działania przyniosły spodziewane efekty, młodzież odkryła inne możliwości spędzania wolnego czasu, pokazujące, że niekoniecznie muszą powielać patologiczne zachowania, występujące w ich środowisku. Poprzez kontakt z pedagogami ulicy mieli możliwość poznania samych siebie, odkrycia w sobie nowych umiejętności, a nawet talentów;

- c) ponadto w ramach działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2012 wspierano szkolne programy profilaktyki w zakresie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom oraz programy profilaktyczne promujące zdrowy styl życia. W szkołach był również realizowany kompleksowy cykl szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej problemów narkotykowych i mechanizmów uzależnień, w tym wspieranie wczesnej interwencji. Edukacyjny Program Profilaktyczny skierowany był do uczniów nyskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, którego celem ogólnym było zmniejszenie ryzyka sięgania przez młodzież po środki psychoaktywne. W programie wzięły udział następujące placówki: Gimnazjum nr 1 w Nysie, Gimnazjum nr 2 w Nysie, Gimnazjum nr 3 w Nysie, Gimnazjum nr 4 w Nysie oraz Zespół Szkół Sportowych w Nysie, Zespół Szkół i Placówek Oświatowych i Zespół Szkół Ekonomicznych. Łącznie 32 klasy. Program obejmował 34 godziny zajęć w których uczestniczyło 786 uczniów. Program realizowany był zgodnie z założeniami profilaktyki uniwersalnej mającej na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej), poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczyły zagrożeń, takich jak używanie substancji psychoaktywnych. Zajęcia prowadzone były podczas dwóch godzin lekcyjnych z przerwą, miały charakter warsztatu psychoedukacyjnego. W trakcie realizacji programu stosowano elementy ewaluacji formatywnej – analizowano, którymi treściami młodzież jest bardziej zainteresowana i jakie formy przekazu są skuteczniejsze, co wykorzystywano w kolejnych spotkaniach. Na końcu każdego spotkania stosowano ewaluację końcową. Efektami przeprowadzonego cyklu szkoleń było: wyposażenie uczestników w wiedzę na temat zagrożeń płynących z używania środków psychoaktywnych, pokazanie podstępnej drogi wchodzenia w uzależnienia, dostarczenie informacji na temat możliwości unikania zgubnych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, pokazanie sposobów zdrowego stylu życia, wolnego od narkotyków, przedstawienie oferty pomocy na terenie Nysy osobom oraz ich rodzinom wchodzącym bądź znajdującym się na drodze uzależnienia, uwrażliwienie młodych na problem uzależnień behawioralnych (komputer, gry, hazard). Po przeprowadzonych zajęciach do kontaktu indywidualnego w poradni zgłosiły się dwie młode osoby z rodzicami;
- 2) w 2013 roku w celu realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii podjęto następujące działania:

a) zrealizowano cykl zajęć profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców, nauczycieli nyskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pn. „NZW – Narkotyki Zanim Wybierzesz”. Celem ogólnym realizowanego programu profilaktycznego było zmniejszenie ryzyka sięgania przez młodzież po środki psychoaktywne. Realizatorem programu był certyfikowany specjalista terapii uzależnień, wyłoniony w drodze zaproszenia do składania ofert. Program realizowany był zgodnie z założeniami profilaktyki uniwersalnej mającej na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczyły zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych. Programem objęto cztery nyskie gimnazja, ponadto zrealizowano program w pięciu szkołach ponadgimnazjalnych. Miejscem realizacji zajęć była klasa szkolna, do udziału w zajęciach klasy były wybierane przez pedagogów szkolnych. Przed realizacją zajęć uzyskiwano od pedagoga szkolnego informacje na temat zespołu klasowego - jego słabych i mocnych stron, wspólnie ustalano, jakie formy przekazu w tym zespole mogłyby być bardziej skuteczne. Pedagodzy szkolni starali się tak organizować zajęcia, by mogli w nich uczestniczyć wychowawcy klas. Zajęcia prowadzone były podczas dwóch godzin lekcyjnych z przerwą, miały charakter warsztatu psychoedukacyjnego. W trakcie realizacji programu stosowano elementy ewaluacji formatywnej – analizowano, którymi treściami młodzież jest bardziej zainteresowana i jakie formy przekazu są skuteczniejsze, co wykorzystywano w kolejnych spotkaniach. Na końcu każdego spotkania stosowano ewaluację końcową, uczniowie za pomocą rundki „z czym kończę zajęcia”, mogli określić poziom zainteresowania tematem jak również treści, które szczególnie zapadły im w pamięci. Najczęściej wyrażali zadowolenie z udziału w zajęciach, podobała im się forma przekazu – język przystępny dla młodych, większość uczniów zapamiętywała konsekwencje używania środków psychoaktywnych mówili np. „ten się nie uzależni, kto nigdy nie weźmie, narkotyki dają odłot, ale płaci się za to wysoką cenę, narkotyki zgubna droga, nie ma narkotyków miękkich i twardych wszystkie uzależniają, masz wybór, ale poniesiesz konsekwencje, narkotyki mają pseudo plusy, dużo dają ale mogą wszystko zniszczyć, nie wszystkie nastolatki palą marihuanę i piją alkohol” itp. Niepokojącym było to, iż duża część młodzieży wyrażała zdanie, że marihuana nie uzależnia i nie jest narkotykiem. Często młodzież miała nikłą wiedzę miała na temat szkodliwości napojów energetycznych. Uważała ponadto, że odurzanie lekami dostępnymi w aptece jest bezpieczniejsze, niż używanie narkotyków. Sporo uczniów posługiwało się mitami na temat środków psychoaktywnych, panującymi w społeczeństwie. W każdej grupie klasowej starano się podążać za oczekiwaniami i potrzebami uczniów i więcej czasu poświęcano tym zagadnieniom, o które młodzież pytała. Duże zainteresowanie budziły tzw. uzależnienia behawioralne (szkodliwe utrwalone zachowania - komputer, gry, hazard, zakupoholizm itp.). Sukcesem niewątpliwie jest to, iż udało się dotrzeć do tak dużej grupy uczniów, była to kilkakrotnie większa liczba uczniów niż w ubiegłym roku. Nauczyciele/wychowawcy biorący udział w zajęciach najczęściej deklarowali kontynuowanie tematu na godzinach wychowawczych, widząc duże zainteresowanie i zaangażowanie młodzieży w taką tematykę. Niepokojące niewątpliwie jest to, że na dziewięć szkół biorących udział w programie, tylko dwie zgłosiły chęć przeprowadzenia zajęć dla rodziców. Tak w tym, jak i w ubiegłym roku sprawdza się strategia objęcia edukacją rodziców, których dzieci również uczestniczyły w zajęciach. Zwiększa się przez to szansę na wcześniejsze wykrycie zagrożenia czy problemu i zareagowania przy współpracy specjalistów ds. uzależnień. Dziecko nie żyje samo lecz w rodzinie jeśli „choruje dziecko, choruje cała rodzina” i cała wymaga pomocy. Uzyskane efekty: wyposażenie uczestników w wiedzę na temat zagrożeń płynących z używania środków psychoaktywnych, pokazanie podstępnej drogi wchodzenia w uzależnienia, dostarczenie informacji na temat możliwości unikania zgubnych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, pokazanie sposobów zdrowego stylu życia, wolnego od narkotyków, przedstawienie oferty pomocy na terenie Nysy osobom oraz ich rodzinom wchodzącym bądź znajdującym się na drodze uzależnienia, uwrażliwienie młodych na problem uzależnień behawioralnych (komputer, gry, hazard). Rezultaty twarde: przeprowadzenie 135 godzin zajęć, objęcie programem 1.503 uczniów, przeprowadzenie zajęć w 9 gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych szkołach nyskich, we wszystkich gimnazjach zrealizowano program w klasach pierwszych, a w niektórych również w klasach drugich, trzecich, po przeprowadzonych zajęciach do kontaktu indywidualnego w poradni zgłosiło się, kilkoro młodych ludzi z rodzicami;

- b) udział w ogólnopolskiej kampanii "Narkotyki ? To mnie nie kręci". Celem kampanii informacyjno – edukacyjnej "Narkotyki? To mnie nie kręci!" było dostarczenie rzetelnych informacji o zjawisku używania marihuany oraz nowych substancji psychoaktywnych, a pośrednio także przeciwdziałanie próbom użycia tych środków psychoaktywnych. W ramach ogólnopolskiej kampanii "Narkotyki? To mnie nie kręci" zakupiono pakiet materiałów edukacyjnych opracowanych przez specjalistów do spraw narkotyków i narkomanii do wykorzystania podczas godzin wychowawczych i spotkań z rodzicami przed przerwą wakacyjną. Koncepcja ulotek, plakatów oraz spotkań z młodzieżą i rodzicami wpisywała się w obszar profilaktyki uniwersalnej, w ramach której oddziaływania kieruje się do wszystkich uczniów powyżej 13. roku życia (bez względu na stopień zagrożenia używaniem substancji psychoaktywnych), a także do wszystkich rodziców. Zajęcia edukacyjne, z wykorzystaniem zakupionych materiałów, zostały zrealizowane we wszystkich nyskich szkołach gimnazjalnych;
- c) ponadto, mając na uwadze osiągnięcie zaplanowanych celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zrealizowano część zadań spójnych również dla Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2013, wśród tych działań należy wymienić:
- realizacja III edycji projektu pn. "Pedagog ulicy", którego celem było wdrażanie działań dla młodzieży zagrożonej zarówno uzależnieniami, jak i wykluczeniem społecznym oraz budowanie w młodych ludziach nowych pozytywnych schematów zachowań,
  - wsparcie realizacji szkolnych programów profilaktyki w zakresie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom oraz programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia. W 2013 roku, sfinansowano łącznie 13 projektów zgłoszonych przez szkoły. Ze sfinansowanych zajęć skorzystało łącznie 305 uczniów,
  - wzbogacenie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży, jako alternatywy dla uzależnień. Prowadzenie pozaszkolnych zajęć o charakterze opiekuńczo – wychowawczym dla dzieci i młodzieży realizowane było przez 6 podmiotów wyłonionych w otwartym konkursie ofert, w formie powierzenia realizacji zadania na terenie 20 sołectw Gminy Nysa. Zadanie realizowane było od stycznia do listopada 2013 r. według harmonogramów ustalonych dla poszczególnych sołectw. Zajęcia pozaszkolne o charakterze opiekuńczo – wychowawczym obejmowały realizację zajęć po 3 godziny dziennie przez 5 dni w tygodniu, z wyłączeniem okresu ferii zimowych i wakacji. Zajęcia były prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę tj. osoby posiadające wyższe wykształcenie pedagogiczne. Celem zadania było zapewnienie opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, zabawy, zajęć sportowych oraz rozwój zainteresowań,
  - zorganizowanie spotkania, konferencji i debaty z udziałem specjalisty terapii uzależnień. W dniu 18 listopada 2013 roku zorganizowano spotkanie z udziałem dr med. Bohdana Woronowicza – specjalisty psychiatrii i terapii uzależnień, który wygłosił 2 wykłady z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień, w następujący sposób: wykład z zakresu profilaktyki i pracy z rodziną z problemem alkoholowym, skierowany do dyrektorów, pedagogów szkolnych i nauczycieli szkół z terenu gminy Nysa; przeszkolenie kadry pedagogicznej miało na celu podniesienie ich kompetencji w zakresie pomocy uczniom z rodzin, w których występuje uzależnienie, wykład specjalistyczny z zakresu terapii uzależnień skierowany do osób zajmujących się osobami uzależnionymi tj. pracowników socjalnych OPS, członków GKRPA, pracowników SZOZ „DORMED” oraz lekarzy rodzinnych w zakresie diagnozowania problemów uzależnień w praktyce;
- 3) w 2014 roku w celu realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii podjęto następujące działania:

- a) aby wyjść na przeciw realizacji założonych celów, w 2014 roku, zlecono Centrum Psychologii Zdrowia „DORMED” w Nysie: prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu – przez trzy godziny i obejmowały zajęcia grupowe (łącznie 120 godzin). Do grupy kwalifikowane były osoby na podstawie diagnozy z każdej z powyżej wymienionych kategorii. W grupie terapeutycznej pracowało około 10 osób, liczebność grupy ze względu na jej specyfikę nie przekraczała 15 osób. W ramach realizowanego zadania prowadzone były konsultacje indywidualne i poradnictwo psychologiczne w zależności od potrzeb osób uczestniczących w grupie terapeutycznej, jak również innych zgłaszających się pacjentów mających problemy z nadużywaniem narkotyków. Celem psychoterapii indywidualnej i grupowej dla osób, które mają problemy związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych była diagnoza nozologiczna i problemowa, konstruowanie zindywidualizowanych osobistych planów terapii, praca nad motywacją do abstynencji, budowanie wewnętrznej motywacji, która prowadzi do zmian w życiu pacjenta. Bazą zajęć grupowych był ramowy program głównie psychoedukacyjny, oparty na technikach motywowania do zmiany, dialogu motywującym. Jednak podstawą pracy terapeutycznej były osobiste plany terapii konstruowane dla każdego pacjenta (OPT), co pozwoliło na indywidualizowanie pracy z poszczególnymi pacjentami i dostosowanie programu do różnorodnego zapotrzebowania pacjentów, w zależności od stopnia zaawansowania problemów z narkotykami, osobowości pacjenta, jego deficytów i zasobów, jego problemów osobistych, specyfiki uczestnictwa w terapii. Taka formuła terapii pozwoliła na realizację założonych celów. Pacjenci zdobyli wiedzę na temat swojej aktualnej sytuacji, uzależnienia i konsekwencji z niego wynikających, jak również zwiększyła się ich motywacja do zmiany;
- b) prowadzenie zajęć grupowych dla rodzin osób mających problemy z nadużywaniem narkotyków. Zajęcia realizowane były w formie grupy otwartej, realizującej podstawowe zagadnienia dotyczące trudności wynikających z życia u boku osoby uzależnionej bądź nadużywającej narkotyków (przeprowadzono 90 godzin zajęć). Podstawowym celem zajęć terapeutycznych dla członków rodzin było zrozumienie specyfiki sytuacji, w której się znaleźli członkowie rodzin, zdobycie wiedzy na temat szkodliwych zachowań bliskiej osoby, zmiana zachowań niszczących i destrukcyjnie wpływających zarówno na członka rodziny, na całą rodzinę, jak również uczenie strategii postępowania z osobą mającą problemy z narkotykami. Praca zawierała elementy autodiagnozy, określenia destrukcyjnych wzorów przystosowania się do sytuacji oraz budowania konstruktywnych strategii rozwiązań. Cele programu zostały osiągnięte, prowadzone działania przyniosły oczekiwane efekty, co przełożyło się na to, iż członkowie rodzin poczynili istotne zmiany w swoim zachowaniu i sposobie postępowania z osobą uzależnioną;
- c) ponadto w ramach działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2014 wspierano szkolne programy profilaktyki w zakresie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom oraz programy profilaktyczne promujące zdrowy styl życia. W 2014 roku, sfinansowano łącznie 19 projektów zgłoszonych przez szkoły;

- d) natomiast pozostałe zadania, które pokrywały się z celami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zlecono w ramach otwartych konkursów ofert na: powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – zajęcia opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – półkolonie zimowe, powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – pozaszkolne zajęcia w sołectwach, wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – środowiskowe programy profilaktyczne, zajęcia pozalekcyjne, wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – wypoczynek dla dzieci i młodzieży, wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – wypoczynek z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2014 – półkolonie letnie;
- 4) w 2015 roku aby wyjść na przeciw realizacji założonych celów, zrealizowano następujące zadania:
- a) zlecono Centrum Psychologii Zdrowia „DORMED” wykonanie następujących zadań: realizacja programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy, prowadzenie poradnictwa dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy. Adresatami działań, byli mieszkańcy Gminy Nysa, osoby eksperymentujące, uzależnione oraz używające narkotyki w sposób szkodliwy i ich rodziny;

b) w ramach programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy zrealizowano 84 godziny zajęć terapii grupowej, w której brało udział 219 osób. Zakres tematyczny zajęć obejmował 15 bloków tematycznych. Celem psychoterapii grupowej dla osób, które miały problemy z zażywaniem substancji psychoaktywnych była diagnoza nozologiczna i problemowa, konstruowanie zindywidualizowanych osobistych planów terapii, praca nad motywacją do abstynencji, budowanie wewnętrznej motywacji, która prowadzi do zmian z życia pacjenta. Bazą zajęć grupowych był ramowy program psychoedukacyjny, oparty na technikach motywowania do zmiany, dialogu motywującego. Uczestnicy zajęć nie tylko zdobyli wiedzę na temat swojej aktualnej sytuacji, uzależnienia i konsekwencji z niego wynikających, ale również w znacznym stopniu zwiększyła się ich motywacja do zmiany i utrzymanie abstynencji. W 2015 roku CPZ „DORMED” przeprowadził 208 godzin konsultacji indywidualnych dla osób z problemami narkotykowymi. Każda konsultacja trwała jedną godzinę. Konsultacje dotyczyły głównie diagnozy nozologicznej – ustalenia rozpoznania zaburzenia klinicznego występującego u pacjenta, kwalifikacji do programu, następnie diagnozy problemowej i analizy bieżących trudności w funkcjonowaniu pacjentów w ich aktualnym życiu, jak również analiza trudności wynikających z realizacji samego programu terapeutycznego. Ważnym elementem pracy indywidualnej były również formy budowania motywacji do zmiany. W konsultacjach indywidualnych brały udział zarówno osoby, które uczestniczyły w zajęciach grupowych, ale także osoby, które nie zdecydowały się na podpisanie kontraktu i uczestniczyły jedynie w pracy indywidualnej. Podstawową bazę osób uczestniczących w pracy indywidualnej stanowiło około 25 pacjentów. Zakres tematyczny realizowanego działania był dostosowany do potrzeb, a także strategii terapeutycznej w pracy z każdym pacjentem. Sesje indywidualne były bardzo istotnym elementem dopełnienia pracy terapeutycznej. Uzyskane efekty to nie tylko zdobywanie wiedzy na temat własnych problemów z narkotykami, ale przede wszystkim lepsze zrozumienie sytuacji osobistej i związanych z nią problemów, szukanie konstruktywnych sposobów ich rozwiązywania. Kolejnym wymiernym efektem prowadzonych działań było utrzymanie abstynencji od substancji psychoaktywnych przez osoby uczestniczące w programie, bądź zwiększenie długości przerw abstynencyjnych przez niektórych uczestników;

- c) w ramach zadania pn. „organizowanie szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości dotyczących problemów narkotykowych i mechanizmów uzależnień, w tym wspieranie wczesnej interwencji” zrealizowano działanie pt. „NZW - narkotyki zanim wybierzesz”. Był to edukacyjny program profilaktyczny skierowany do uczniów nyskich szkół gimnazjalnych, którego ogólnym celem było zmniejszenie ryzyka sięgania przez młodzież po środki psychoaktywne. Działaniami zostały objęte 4 szkoły gimnazjalne (Gimnazjum Nr 1 w Nysie, Gimnazjum Nr 2, Gimnazjum Nr 4, Gimnazjum Sportowe). We wszystkich gimnazjach zrealizowano program w klasach pierwszych, a w niektórych również w klasach drugich i trzecich. Przeprowadzono 54 godziny zajęć, dla 662 uczniów. Podczas zajęć uczestnicy zostali wyposażeni w wiedzę na temat zagrożeń płynących z używania środków psychoaktywnych, dostarczono im informacje na temat możliwości unikania zgubnych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz pokazano sposoby zdrowego stylu życia bez dopalaczy, narkotyków czy alkoholu, przedstawiono ofertę pomocy na terenie Nysy osobom oraz ich rodzinom wchodzącym bądź znajdującym się na drodze uzależnienia, uwrażliwiono młodzież na problem uzależnień behawioralnych takich jak: komputer, gry, telefon czy hazard. Program realizowany był zgodnie z założeniami profilaktyki uniwersalnej mającej na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczyły zagrożeń takich jak używanie substancji psychoaktywnych. Miejscem realizacji zajęć była klasa szkolna, do udziału w zajęciach klasy były wybierane przez pedagogów szkolnych bądź dyrektorów. Przed realizacją zajęć uzyskiwano od pedagoga szkolnego informacje na temat zespołu klasowego - jego słabych i mocnych stron, wspólnie ustalano jakie formy przekazu w tym zespole mogłyby być bardziej skuteczne. Pedagodzy szkolni tak organizowali zajęcia, by mogli w nich uczestniczyć wychowawcy klas. Zajęcia prowadzone były podczas dwóch godzin lekcyjnych z przerwą, miały charakter warsztatu psychoedukacyjnego. W trakcie realizacji programu stosowano elementy ewaluacji formatywnej – analizowano, którymi treściami młodzież jest bardziej zainteresowana i jakie formy przekazu są skuteczniejsze. Na końcu każdego spotkania stosowano ewaluację końcową, dzięki której uczniowie mogli określić poziom zainteresowania tematem, jak również treści, które szczególnie zapadły im w pamięć. Powyższe zadanie realizował „Gabinet Psychologiczno – Terapeutyczny” Izabela Mikulska;
- d) w ramach zadania organizowanie i udział w profilaktycznych kampaniach edukacyjnych dotyczących promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy, przystąpiono do kampanii „Narkotyki? To mnie nie kręci! Dopapacz”. Kampania miała na celu uświadamienie młodzieży ryzyka związanego z dopapaczami oraz konsekwencji wynikających z zażywania dopapaczy, uświadamienie, z czego składają się dopapacze i dlaczego są tak groźne oraz obalenie mitów o dopapaczach. W ramach kampanii zostały przekazane materiały edukacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli, które zostały rozdysponowane wśród nyskich gimnazjów;

e) ponadto, mając na uwadze osiągnięcie zaplanowanych celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii zrealizowano część zadań spójnych również dla Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, wśród tych działań należy wymienić: wsparcie szkolnych programów profilaktyki w zakresie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia oraz realizację półkolonii letnich dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia jako alternatywy dla uzależnień, zlecenie w ramach otwartych konkursów ofert realizacji zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym z uwzględnieniem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2015, tj.: prowadzenie działań o charakterze opiekuńczo – wychowawczym dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w tym doposażenie pomieszczeń i dożywianie uczestników zajęć, organizacja półkolonii zimowych i letnich dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia jako alternatywy dla uzależnień, prowadzenie pozaszkolnych zajęć o charakterze opiekuńczo – wychowawczym dla dzieci i młodzieży na terenie sołectw Gminy Nysa, prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych i zajęć pozalekcyjnych, organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonego z warsztatami z zagadnień profilaktyki uzależnień, wspieranie zatrudnienia socjalnego i aktywizacja osób wykluczonych społecznie, w szczególności z powodu uzależnień, występowania przemocy w rodzinie i innych problemów społecznych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie realizował działania polegające na: prowadzeniu działalności świetlic środowiskowych programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w szczególności z problemem alkoholowym, w tym doposażenie pomieszczeń i dożywianie wychowanków świetlic, programów skierowanych do rodzin z problemem uzależnień i przemocy, mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz na rzecz reintegracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin i realizacji środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży;

5) w 2016 roku zrealizowano następujące działania:

- a) prowadzenie szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej problemów narkotykowych i mechanizmów uzależnień, w tym wspierania wczesnej interwencji dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Nysa. Adresatami działań byli uczniowie szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Nysa, ich rodzice/opiekunowie i grono pedagogiczne. W ramach zadania zostało przeprowadzonych 130 godzin zajęć;
- b) prowadzenie dla mieszkańców Gminy Nysa 100 godzin poradnictwa dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków w sposób szkodliwy. Adresatami działań, są mieszkańcy Gminy Nysa – osoby eksperymentujące, uzależnione oraz używające narkotyków w sposób szkodliwy oraz ich rodzice i opiekunowie. Powyższe zadania realizował „Gabinet Psychologiczno – Terapeutyczny” Izabela Mikulska;
- c) przeprowadzono konferencję profilaktyczno – metodyczną pt. „Narkotyki i dopalacze. Rozpoznawanie – podstawy pomocy medycznej. Delegacje profilaktyczne”, Konferencja odbyła się w dniu 12 października 2016 roku od godz. 14.30. Skierowana była do dyrektorów szkół, nauczycieli, pedagogów, psychologów, pracowników instytucji samorządowych, policjantów, lokalnych liderów działań profilaktycznych i innych osób mających kontakt w swojej pracy z dziećmi i młodzieżą. Partnerem w organizacji konferencji była Komenda Powiatowa Policji w Nysie, Wydział Prewencji, Zespół ds. Profilaktyki Społecznej, Nieletnich i Patologii.

4. Liczba rodzin objętych pomocą przez to Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie z powodu narkomanii ujęta jest w poniższym zestawieniu:

| rok  | liczba rodzin         |                        |
|------|-----------------------|------------------------|
|      | w okresie<br>od I -IX | w okresie<br>od I -XII |
| 2012 | 3                     | 3                      |
| 2013 | 4                     | 6                      |
| 2014 | 6                     | 9                      |
| 2015 | 5                     | 8                      |
| 2016 | 9                     | 9                      |

*Dane: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie.*

5. Powyższe dane pozwalają na stwierdzenie, iż aktualnie występujące problemy związane z narkomanią i towarzyszące im negatywne zjawiska wymagają dalszych intensywnych działań zmierzających do ograniczenia stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Szczególnie ważnym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym, jak i działania informacyjno – edukacyjne i rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

§ 5. Ustala się następujące szczegółowe zadania Programu i planowane do realizacji działania:

**1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, szczególnie poprzez:**

- a) prowadzenie poradnictwa dla osób zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin/opiekunów i grona pedagogicznego,
- b) prowadzenie terapii dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin/opiekunów,
- c) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych;

**2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, szczególnie poprzez:**

- a) prowadzenie grup wsparcia dla rodzin, które pod kierunkiem specjalisty uczą się radzić sobie z uzależnieniem występującym w rodzinie,
- b) wspieranie instytucji zajmujących się pierwszą interwencją w problemach uzależnień,
- c) wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występują problemy uzależnień;

**3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, szczególnie poprzez:**

- a) organizowanie i prowadzenie programów profilaktyki wskazującej, w szczególności wobec osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy, w tym skierowanych do rodziców/ opiekunów i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą,
- b) organizowanie i prowadzenie programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym, w tym skierowanych do rodziców/ opiekunów i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą,
- c) wspieranie realizacji programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia w szkołach i innych placówkach pracujących na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Gminy Nysa,
- d) wzbogacenie oferty pozaszkolnych i pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży, jako alternatywy dla uzależnień,
- e) wspieranie działalności profilaktyczno – wychowawczej świetlic, w tym świetlic z programem zajęć socjoterapeutycznych,
- f) organizowanie i prowadzenie programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,

- g) organizowanie i udział w profilaktycznych kampaniach edukacyjnych dotyczących promocji zdrowia, przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców,
  - h) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych;
- 4) **wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, szczególnie poprzez:**
- a) organizowanie spotkań, konferencji i debat mających na celu doskonalenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej,
  - b) organizowanie szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej problemów narkotykowych i mechanizmów uzależnień, w tym wspieranie wczesnej interwencji,
  - c) zakup narkotestów;
- 5) **pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego, szczególnie poprzez:**
- a) wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP,
  - b) wspieranie aktywizacji zawodowej i społecznej osób wykluczonych społecznie, w szczególności z powodu uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

§ 6. Zadania Programu finansowane będą ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ujętych na dany rok w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Nysa.

§ 7. Realizacja zadań ujętych w Programie będzie następowała poprzez:

- 1) działalność Wydziału Rozwoju Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Nysie oraz innych wydziałów Urzędu Miejskiego w Nysie i jednostki gminne;
- 2) zlecanie realizacji zadań szkołom prowadzonym przez Gminę Nysa, których oferty projektów zostaną zaakceptowane, jako wpisujące się w cele Programu;
- 3) zakup usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych.
- 4) zlecanie realizacji zadań jednostkom wyłonionym w drodze konkursu organizowanego w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie bądź w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych;
- 5) współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nysie, Komendą Powiatową Policji w Nysie, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Nysie, Starostwem Powiatowym w Nysie, służbą zdrowia.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nysy.

§ 9. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Nysie przy ul. Kolejowej 15 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY  
RADY

**Paweł Nakonieczny**